

de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs

**INTERNATIONALE ASPECTEN VAN DE FORFAITAIRE
RENDEMENTSHEFFING**

**Onderzoek in opdracht van de
Nederlandse Orde van Belastingadviseurs**

**Caron & Stevens / Baker & McKenzie
27 januari 2000**

1. Inleiding

Op verzoek van de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs (NOB) hebben ondergetekenden, verbonden aan Caron & Stevens/Baker & McKenzie, een beknopt onderzoek gedaan naar de internationale aspecten van de forfaitaire vermogensrendementsheffing van box III, zoals vormgegeven in wetsvoorstel 26 727, Belastingherziening 2001¹.

Onderzocht is of de forfaitaire vormgeving van het inkomen in box III in grensoverschrijdende situaties tot problemen leidt bij toepassing van belastingverdragen door andere landen. Gelet op het beknopte karakter van het onderzoek is dit beperkt tot vijf voor Nederland belangrijke verdragslanden, te weten: België, Duitsland, Frankrijk, het Verenigd Koninkrijk en de Verenigde Staten. Daarbij is gekeken naar de verdragstoepassing door de desbetreffende landen ter zake beleggingsinkomen uit dat land, genoten door inwoners van Nederland, en naar verdragstoepassing ter zake van inkomen uit Nederlandse beleggingen, genoten door inwoners van het desbetreffende land. Aan de kantoren van Baker & McKenzie in deze landen² is onder meer gevraagd of, enerzijds, een inwoner van Nederland in aanmerking komt voor een vermindering van bronheffing op grond van het verdrag en, anderzijds, of/hoe voor een lokale inwoner voorkoming van dubbele belasting wordt verleend voor de beleggingen die in Nederland zijn belast in box III. Nadere gegevens omtrent de respondenten zijn opgenomen in bijlage 2. Uiteraard hoeft de visie van de respondenten niet overeen te komen met de standpunten van de belastingadministratie van dat land, maar gelet op het objectieve en genuanceerde karakter van de antwoorden geven deze naar de mening van ondergetekenden een goede indicatie van hoe in de verdragslanden de Nederlandse forfaitaire rendementsheffing zal worden beoordeeld.

2. Methodiek

De vijf respondenten zijn benaderd met behulp van een vragenlijst³. Een deel van de vragen is door de 2^e Nota van Wijziging d.d. 11 januari 2000 achterhaald, namelijk dat deel dat ziet op de belastingheffing van vermogensinkomsten genoten door een commanditaire vennoot die niet extern verbonden wordt voor schulden van de commanditaire vennootschap. De commanditair vennoot wordt immers, in tegenstelling tot de oorspronkelijke voorstellen, niet meer in box III maar in box I in de belastingheffing betrokken. De antwoorden op deze vragen zijn dan ook niet meer relevant voor de internationale aspecten van box III⁴. In de vragenlijst zijn - voor zover nog relevant - de volgende concrete casusposities voorgelegd:

---

¹ De grondslag van de forfaitaire rendementsheffing, zoals verwoord in Hoofdstuk 5 (binnenlandse belastingplicht sparen en beleggen) en artikel 7.1.1 jo. 7.4.1 (buitenlandse belastingplicht sparen en beleggen).

² In Duitsland is de Universiteit van Mannheim, Lehrstuhl und Seminar für Allgemeine Betriebswirtschaftslehre, Treuhandwesen und Betriebswirtschaftliche Steuerlehre II, benaderd.

³ De vragenlijst is, met uitzondering van de achterhaalde vraag (2.6) omtrent inkomsten uit commanditaire participaties, opgenomen in bijlage 1. De vragenlijst bevat een korte beschrijving van het boxenstelsel. Tevens is aan de respondenten de Engelstalige brochure d.d. september 1999 "Revision of Taxation 2001" van het Ministerie van Financiën verzonden.

⁴ De antwoorden zijn, met uitzondering van de antwoorden op de achterhaalde vraag (2.6) omtrent inkomsten uit commanditaire participaties, integraal opgenomen in bijlage 2.

A. Inwoner van Nederland met de volgende inkomsten uit het verdragsland:

- dividend betaald door een inwoner van dat land
- rente betaald door een inwoner van dat land
- royalties betaald door een inwoner van dat land
- huurpenningen uit in dat land gelegen onroerend goed
- vermogenswinsten ter zake van in dat land gelegen onroerend goed

B. Inwoner van verdragsland met de volgende inkomsten uit Nederland:

- huurpenningen uit in Nederland gelegen onroerend goed
- vermogenswinsten ter zake van in Nederland gelegen onroerend goed
- inkomsten uit rechten op aandelen in de winst van een onderneming waarvan de leiding in Nederland is gevestigd

3. Resultaten

A. Inwoner van Nederland met beleggingen in verdragsland

In deze situatie heeft een inwoner van Nederland vermogen dat een band heeft met een ander verdragsland, zoals aandelen in een in dat land gevestigde onderneming, leningen verstrekt, of licenties verleend aan een inwoner van dat land, of onroerend goed dat in het andere land is gelegen.

De belangrijkste vraag is of de inwoner van Nederland gerechtigd is tot de voordelen van het belastingverdrag dat met het desbetreffende land is gesloten. In een belastingverdrag kunnen namelijk eisen zijn opgenomen waaraan moet zijn voldaan wil men in aanmerking komen voor een gunstige regeling van het verdrag, zoals een vermindering van bronheffing op dividend- of rentebetalingen. Een soms voorkomende eis voor een gunstige regeling is dat het in het ene land aan een bepaalde heffing onderworpen bestanddeel van het vermogen of inkomen ook in dat andere land moet zijn onderworpen aan de heffing van een inkomstenbelasting. Indien de forfaitaire vermogensrendementsheffing zou worden aangemerkt als een vermogensbelasting is niet aan die voorwaarde voldaan en wordt de verdragsfaciliteit niet verleend. In deze situatie heeft dus de invoering van de forfaitaire vermogensrendementsheffing een verslechtering van de positie van een inwoner van Nederland tot gevolg.

De tegenhanger van de vermindering van bronbelasting die andere landen onder een belastingverdrag moeten geven, is hoe in Nederland voorkoming van dubbele belasting wordt verleend; een voorbeeld is in bovenstaande situatie of Nederland de volledige ingehouden belasting in de voorkoming van dubbele belasting betreft of zich op het standpunt stelt dat alleen de belasting die volgens (de Nederlandse interpretatie van) het belastingverdrag had mogen worden ingehouden in de voorkoming van dubbele belasting betreft. Deze problematiek is geen onderwerp van studie voor dit rapport.

Vraag 1

Als eerste is gevraagd of de invoering van de forfaitaire vermogensrendementsheffing gevolgen heeft voor de gerechtigdheid van een inwoner van Nederland tot het verdrag en of de heffing moet worden aangemerkt als een inkomsten- of vermogensbelasting. Uit de antwoorden op deze vraag bleek voor de toepassing van de belastingverdragen het volgende:

- (i) geen van de respondenten kwalificeert de forfaitaire vermogensrendementsheffing als een inkomstenbelasting. De meeste respondenten⁵ neigen ertoe deze belasting aan te merken als een vermogensbelasting, ondanks het feit dat de van belang zijnde bepalingen in de wet op de inkomstenbelasting zullen worden opgenomen;
- (ii) desondanks geven alle respondenten te kennen dat de invoering van de forfaitaire vermogensrendementsheffing niet betekent dat inwoners van Nederland niet meer als inwoner van Nederland voor toepassing van het verdrag kunnen worden aangemerkt; zij blijven naar het oordeel van de respondenten derhalve in het algemeen gerechtigd een beroep te doen op het belastingverdrag.

Vraag 2

Vervolgens is gevraagd hoe de verdragen moeten worden toegepast wanneer een inwoner uit Nederland van een inwoner uit het andere land (i) rente, (ii) royalty (iii) of dividend ontvangt, danwel (iv) huurpenningen ontvangt of (v) een vermogenswinst realiseert op een in dat land gelegen onroerende zaak. De antwoorden op deze vragen zijn hieronder samengevat. De aanduiding “√” staat voor het geval dat de box III heffing geen (nieuwe) problemen oproept, de aanduiding “X” staat voor het geval dat wel een nieuw probleem wordt gesignaleerd.

	België	Duitsland	Frankrijk	Ver. Kon.	Ver. Staten
Rente	√	√	√	√	√
Royalty	√	√	√	√	√
Dividend	√	√	X	√	√
Huur og	√	√	√	√	√
Verm. Winst og	√	√	√	√	√

Toelichting: Frankrijk en dividenduitkeringen

Frankrijk hanteert ter voorkoming van de cumulatie van vennootschaps- en inkomstenbelasting bij dividenduitkeringen een verrekeningsstelsel. In Frankrijk kan door inwoners voor op dividenden drukkende Franse vennootschapsbelasting een beroep worden gedaan op het ‘avoir fiscal’, een tax credit ter grootte van de op het dividend drukkende vennootschapsbelasting, die met de verschuldigde inkomstenbelasting over het dividend kan worden verrekend. Op grond van het verdrag tussen Frankrijk en Nederland kent Frankrijk deze verrekening van de op het dividend drukkende Franse vennootschapsbelasting ook toe aan inwoners van Nederland. Een in het verdrag opgenomen voorwaarde voor deze verrekening is dat de inwoner van Nederland is “onderworpen ter zake van het totale bedrag

⁵ Verenigde Staten, Duitsland, Frankrijk en België. Het antwoord van het Verenigd Koninkrijk verschaft geen duidelijkheid op dit punt. Wel wordt van die zijde opgemerkt dat de box 3 belasting waarschijnlijk niet kan worden aangemerkt als een van de in het verdrag (artikel 2.1.b) genoemde belastingen waarop het verdrag van toepassing is.

van de dividenden uitgedeeld door het lichaam dat inwoner is van Frankrijk en van het (...) bruto-bedrag dat op die dividenden betrekking heeft”⁶. Naar het oordeel van de Franse respondenten voldoet een Nederlandse particulier die voor het Franse dividend wordt belast op de voet van box III niet aan deze eis, omdat het dividend zelf in Nederland niet is onderworpen aan een inkomstenbelasting. Het gevolg is dat de Nederlandse dividendgenieter het ‘avoir fiscal’ niet van de Franse Schatkist krijgt uitbetaald. Het nadeel kan bij een (netto) dividend van 100 en een avoir fiscal van 50 (gelijk aan het bedrag van 50 Franse vennootschapsbelasting geheven ter zake van het bruto-dividend van 150⁷) als volgt worden berekend:

- (i) met avoir fiscal: bruto dividend 150 (100+50); op grond van verdrag toegestane Franse dividendbelasting: 15% van 150 is 22.5, uit te keren avoir fiscal is 27.5 (50-22.5); netto dividend 127.50⁸;
- (ii) zonder avoir fiscal: bruto dividend 100, dividendbelasting 15% van 100 is 15; netto dividend 85⁹.

De verslechtering van de positie van de Nederlandse genieter van het Franse dividend is derhalve aanzienlijk: het bedrag dat hij overhoudt (vóór heffing van Nederlandse belasting) ter zake van een (bruto) dividend van 150 zal bij invoering van het box III regime dalen van 127,50 naar 85.

B. Inwoner van verdragsland met Nederlandse beleggingen

In deze situatie heeft een inwoner van het verdragsland vermogen dat een band heeft met Nederland. Dit kunnen bijvoorbeeld zijn aandelen in in Nederland gevestigde ondernemingen, leningen verstrekt of licenties verleend aan inwoners van Nederland, of Nederlands onroerend goed.

Van dergelijke vermogensbestanddelen worden in het voorgestelde nieuwe regime met ingang van 2001 de volgende twee categorieën in de buitenlandse belastingplicht ter zake van box III inkomen betrokken, namelijk:

- (i) in Nederland gelegen onroerende zaken en rechten daarop en
- (ii) niet uit effectenbezit voortvloeiende rechten op aandelen in de winst van een onderneming waarvan de leiding in Nederland is gelegen.

Voor inkomsten uit overige Nederlandse vermogensbestanddelen wordt de buitenlander niet in de belastingheffing van box III betrokken. Wel heft Nederland uiteraard dividendbelasting op uitgaande dividenden¹⁰.

De belangrijkste vraag is hier of de verdragslanden hun inwoners voorkoming van dubbele belasting verlenen voor inkomsten uit deze twee categorieën. Bij bevestigende beantwoording van deze vraag is voorts van de wijze van voorkoming van belang, namelijk of het verdragsland voorkoming toepast op grond van de vrijstellingsmethode, op grond van creditmethode, of slechts de Nederlandse box III belasting als kosten in aftrek toelaat op de

⁶ Artikel 10. 3.b.(i) Verdrag Nederland/Frankrijk.

⁷ Vennootschapsbelastingtarief: 33 1/3%.

⁸ Vóór heffing van Nederlandse inkomstenbelasting (inkomsten uit vermogen).

⁹ Zonder rekening te houden met Nederlandse belastingheffing op de voet van box III.

¹⁰ Doorgaans tegen gereduceerd tarief in verdragsituaties.

buitenlandse belastinggrondslag. Bij toepassing van de creditmethode vindt in beginsel volledige verrekening van Nederlandse belasting plaats. Daarbij kan worden gewezen op de problematiek die kan ontstaan doordat verrekening in het andere land geschiedt op het moment waarop daadwerkelijk inkomen wordt ontvangen, terwijl in Nederland de box III heffing jaarlijks achteraf bij wijze van aanslag wordt geheven. Er zal derhalve een verschil in timing optreden en het zal per land c.q. verdrag verschillen of alleen de daadwerkelijk betaalde box III belasting met terugwerkende kracht kan worden verrekend, danwel verrekening reeds wordt toegestaan op grond van de materiële verschuldigdheid van de box III belasting. Een ander algemeen punt waarop kan worden gewezen, is dat in het buitenland wellicht een toerekeningsprobleem ontstaat, omdat er voor dat land immers geen eenduidige maatstaf voorhanden is om te bepalen welk deel van de box III belasting moet worden toegerekend aan specifieke “reële” inkomsten zoals rente- of dividendbetalingen die in de buitenlandse belastinggrondslag worden begrepen. Zo is het denkbaar dat een belastingverdrag wel toestaat dat Nederland belasting heft over de inkomsten uit de winstrechten en uit het onroerend goed, alsmede over de winsten behaald bij vervreemding van onroerend goed, maar niet toestaat dat Nederland in de grondslag van het forfaitair rendement van box III ook een gerealiseerde of ongerealiseerde waardestijging van de winstrechten betreft, c.q. een ongerealiseerde waardestijging van het Nederlandse onroerend goed.

Indien de vrijstellingsmethode wordt toegepast is bovenstaande problematiek niet relevant omdat in de belastingheffing van dat land het inkomen uit Nederland integraal wordt vrijgesteld.

Van de in het onderzoek betrokken landen hanteren België, Duitsland en Frankrijk een vrijstellingsmethode, terwijl het Verenigd Koninkrijk en de Verenigde Staten een creditmethode hanteren.

Vraag 3

Als eerste is gevraagd of de invoering van de forfaitaire vermogensrendementsheffing gevolgen heeft voor de algemene verdragsbescherming van een inwoner van het andere land ter zake van deze inkomsten. Uit de antwoorden bleek dat de invoering van de box III heffing niet een dergelijk algemeen gevolg heeft.

Vraag 4: onroerend goed

Vervolgens is gevraagd of dubbele belastingheffing ter zake van inkomsten uit in Nederland gelegen onroerend goed (zowel huurinkomsten als vermogenswinsten) en winstaandelen in een in Nederland gevestigde onderneming wordt voorkomen en, zo ja, hoe met de box III heffing rekening wordt gehouden¹¹. Een opvallend uitgangspunt bij de beantwoording van deze vraag is dat, in overeenstemming met hetgeen uit de antwoorden op vraag 1 is

---

¹¹ Hierbij zij aangetekend dat de kwalificatie van de inkomsten van een winstrecht voor toepassing van een belastingverdrag niet eenvoudig is. Afhankelijk van de omstandigheden, van het nationale belastingrecht van het verdragsland en van de tekst van het verdrag, kan de verdragspartner het winstrecht bij voorbeeld rangschikken (i) onder het winstartikel (bijv. een buitenlandse commanditaire vennoot in een Nederlandse commanditaire vennootschap), ongeacht het feit dat de Nederlandse belastingwet deze inkomsten aanmerkt als inkomen uit sparen en beleggen, met als gevolg dat bij verdragstoepassing wellicht door Nederland geen beroep kan worden gedaan op het winstartikel, (ii) onder het dividendartikel (idem), (iii) onder het interestartikel, of (iv) onder het saldo-artikel.

geconcludeerd, de box III heffing door geen van de respondenten zonder meer als inkomstenbelasting wordt aangemerkt.

België, Duitsland en Frankrijk betrekken de werkelijk genoten inkomsten uit het Nederlandse onroerend goed (inclusief vermogenswinsten) in de heffing en verlenen voor die inkomsten vrijstelling ongeacht of de inkomsten in Nederland aan belastingheffing onderworpen zijn geweest. De invoering van het box III regime doet hier derhalve niet terzake. De Verenigde Staten verlenen naar alle waarschijnlijkheid een tax credit voor de box III belasting¹², terwijl het Verenigd Koninkrijk volgens de respondent geen tax credit zal verlenen voor huurinkomsten uit het onroerend goed en, afhankelijk van de opstelling van de Engelse fiscus, wellicht evenmin een kostenaftrek zal toestaan voor de Nederlandse box III belasting ter zake van deze inkomsten¹³. Voor de winst behaald bij vervreemding van Nederlands onroerend goed zal, op grond van begunstigend beleid van de Engelse fiscus, naar alle waarschijnlijkheid wel verrekening van de Nederlandse belasting mogelijk zijn.

Vraag 4: recht op winstaandeel in Nederland geleide onderneming

Hier spelen de eerder vermelde verschillen in de kwalificatie van het winstrecht bij verdragstoepassing¹⁴. België stelt volgens de respondent deze inkomsten vrij indien zij naar Belgische maatstaven worden gerangschikt onder het winstartikel van het belastingverdrag. Indien sprake zou zijn van rente of dividend is in Belgische optiek, in combinatie met de Belgische kwalificatie van de box III heffing als een vermogensbelasting, Nederland niet gerechtigd tot belastingheffing op de voet van box III, omdat artikel 23 van het verdrag de heffing van vermogensbelasting door Nederland niet zou toestaan. Duitsland verleent evenmin vrijstelling of verrekening toe voor het geval de winstrechten bij Duitse verdragstoepassing als dividend worden aangemerkt, omdat de box III heffing vanuit Duitse optiek niet wordt aangemerkt als een belasting die wordt geheven “bij wijze van inhouding (aan de bron)” zoals bedoeld in artikel 13 van het verdrag (dividendartikel). Wel zou Duitsland toestaan dat de Nederlandse box III belasting als kosten op de Duitse belastinggrondslag in mindering komt. Evenals België stelt ook Duitsland de inkomsten uit het winstrecht vrij indien zij naar Duitse maatstaven als winst uit onderneming in de zin van het verdrag worden aangemerkt. Frankrijk zal volgens de respondent een vrijstelling verlenen voor de inkomsten uit het winstrecht indien deze vanuit Franse optiek bij verdragstoepassing worden gerangschikt onder het winstartikel¹⁵. De Verenigde Staten verlenen voor zover wij uit de antwoorden kunnen opmaken in beginsel geen tax credit, ongeacht de vraag hoe de inkomsten uit het winstrecht naar Amerikaanse maatstaven voor toepassing van het verdrag worden gekwalificeerd, tenzij de box III heffing geacht wordt in plaats te komen van een heffing over de daadwerkelijke inkomsten (hetgeen aannemelijk is). Het Verenigd Koninkrijk tenslotte verleent blijkens de antwoorden geen tax credit voor de inkomsten uit het winstrecht, ongeacht de kwalificatie daarvan onder het verdrag. De reden hiervoor is dat de box III heffing als vermogensbelasting wordt aangemerkt door de Engelse respondent, met als gevolg dat het verdrag (dat niet ziet op vermogensbelasting) geen verrekening van de box III heffing voorschrijft.

---

¹² Zonder dat overigens duidelijk is hoe met de hierboven geconstateerde algemene problematiek van met name de toerekening van de box III belasting aan de reële inkomsten zal worden omgegaan.

¹³ Idem.

¹⁴ Zie noot 10.

¹⁵ Ter zake van de behandeling van de overige varianten (kwalificatie als rente, dividend, overige inkomsten) verschaffen de antwoorden van de Franse respondent geen duidelijkheid.

4. Conclusie

Uit de antwoorden op de vragenlijst kan het volgende worden geconcludeerd. Naar alle waarschijnlijkheid zal geen van de vijf landen die in dit onderzoek zijn betrokken de box III heffing zonder meer aanmerken als een inkomstenbelasting. De meeste respondenten zijn geneigd het voorgestelde belastingregime voor inkomsten uit sparen en beleggen te kwalificeren als een vermogensbelasting. In een aantal situaties heeft dit tot gevolg dat grensoverschrijdend beleggen fiscaal onaantrekkelijker wordt. Deze verslechtering treft zowel Nederlandse beleggers met vermogen in het buitenland, als buitenlandse beleggers met vermogen in Nederland. Zo zal de Franse fiscus waarschijnlijk niet meer bereid zijn de op Franse dividenden drukkende vennootschapsbelasting terug te betalen aan Nederlandse aandeelhouders, met als resultaat een inkomensachteruitgang ter zake van deze dividenden van 33 1/3 %. Voor wat betreft buitenlandse beleggers met vermogen in Nederland komt uit het onderzoek naar voren dat de Engelse belegger naar alle waarschijnlijkheid geen tax credit meer zal ontvangen voor huurinkomsten uit Nederlands onroerend goed en wellicht evenmin een kostenaf trek zal krijgen voor de Nederlandse box III belasting. Voorts kan worden geconcludeerd dat bij invoering van het box III regime voor buitenlands belastingplichtigen een aantal verslechteringen zal optreden ter zake van inkomsten uit rechten op aandelen in de winst van een in Nederland geleide onderneming. Inwoners van het Verenigd Koninkrijk krijgen naar alle waarschijnlijkheid geen tax credit ter zake van hun inkomsten uit het Nederlandse winstrecht (en wellicht evenmin een kostenaf trek), ongeacht de kwalificatie van het winstrecht voor verdragstoepassing. Voor het overige betreft de verslechtering met name de situaties waarin het buitenland deze inkomsten voor verdragstoepassing kwalificeert als rente of als dividend. België en Duitsland zullen in dat geval naar alle waarschijnlijkheid in het geheel niet geneigd zijn een beroep op voorkoming van dubbele belastingheffing te honoreren, met de kanttekening dat België volgens de respondenten zelfs niet bereid zal zijn een kostenaf trek te verlenen voor de Nederlandse box III belasting.

Caron & Stevens / Baker & McKenzie

Dr. J.W. Bellingwout

Mr. Drs. K.J. Visser